

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 128/09-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. K., K., zastúpeného advokátom JUDr. L. S., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 4 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky, ako aj s čl. 223 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva postupom a uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky č. 437 z 9. januára 2009 týkajúcimi sa voľby kandidáta na funkciu sudcu Súdneho dvora Európskych spoločenstiev v Luxemburgu a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. K., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. februára 2009 doručená sťažnosť JUDr. J. K. (ďalej aj „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 4 písm. d) ústavy, ako aj s čl. 223 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva postupom a uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) č. 437 z 9. januára 2009 týkajúcimi sa voľby kandidáta

na funkciu sudcu Súdneho dvora Európskych spoločenstiev v Luxemburgu (ďalej len „kandidát na funkciu sudcu“).

Sťažovateľ uviedol, že 9. januára 2009 rozhodla súdna rada uznesením č. 437 takto: „... *po prerokovaní volieb kandidáta na sudcu Súdneho dvora Európskych spoločenstiev so sídlom v Luxemburgu, bol zvolený kandidát JUDr. D. Š.. Súdna rada Slovenskej republiky na základe volieb navrhuje vláde Slovenskej republiky sudcu Súdneho dvora Európskych spoločenstiev so sídlom v Luxemburgu, JUDr. D. Š..*“

Žiadne dôvody (resp. ďalšie dôvody) v označenom rozhodnutí uvedené nie sú. Dôvody tohto rozhodnutia nevyplývajú ani zo zápisnice o rokovaní súdnej rady 9. januára 2009. Podľa obsahu tejto zápisnice (výňatok): „... *Podpredsedníčka súdnej rady navrhla, aby súdna rada vypočula kandidátov v časovom limite do 10 minút. K tomuto sa pripojili všetci prítomní členovia súdnej rady.*

Týmto sa skončila neverejná časť zasadnutia a začala verejná časť zasadnutia. Kandidáti, ako aj verejnosť boli prizvaní na zasadnutie súdnej rady. ...

JUDr. J. K. si vyžreboval nižšie poradové číslo a tak sa prezentoval ako prvý.

JUDr. J. K. zdôvodnil svoj záujem o pokračovanie v druhom funkčnom období sudcu Európskeho súdneho dvora. V prvom funkčnom období využil tento čas na to, aby sa jazykovo zdokonalil a hlbšie prenikol do matérie medzinárodného práva. Má dobre predpoklady, aby úspešne mohol pôsobiť v druhom funkčnom období. Môže svoje znalosti zúžitkovať vo svojom druhom funkčnom období. Všetky štáty EU sa prikláňajú k tejto myšlienke. Význam 2. funkčného obdobia v rámci 6 ročného funkčného obdobia má každý možnosť byť predsedom 3 člennej komory, v rámci 2. funkčného obdobia má možnosť byť predsedom 5 člennej komory. V súčasnej situácii vzhľadom na vzrast počtu sudcov nie všetci sudcovia sú členmi komôr. Druhé členské obdobie je možnosť zvýšenia vplyvu sudcu, ktorý bol menovaný aj v druhom funkčnom období. Tretí dôvod je výklad mandátu ESD, nepovažuje za súčasť mandátu sústredenie sa na súdnu činnosť ako v jednotlivých zoskupeniach, ale aj využívanie technických, materiálnych a finančných možností na sprístupnenie znalostí európskeho práva pre tých, ktorí o to majú záujem. V tomto nasledovaní by rád pokračoval aj ďalej, rád by sa venoval študentom, organizoval

konferencie. Pokiaľ ide o výsledky, v životopise uviedol koľkým veciam sa venoval. Toto sú dôvody, pre ktoré sa uchádza o kandidatúru v druhom funkčnom období.

JUDr. D. Š. - od skončenia štúdia na právnickej fakulte je celý život sudcom z povolania, počnúc Obvodným súdom BA III a končiac Najvyšším súdom SR. Štúdiom rôznych oblastí práva boli veľmi dôležitým a cennou prípravou pre vniknutie do komunitárneho práva. Keď sa dnes uchádza o funkciu sudcu Súdneho dvora, vedie ho k tomu dôverná znalosť nielen požiadaviek súdneho dvora. Považuje za dôležité poznať pomery a istý čas trvá, kým o vstupe do tejto funkcie sa získajú poznatky o jeho pôsobení, o technikách. Síce nie je vo vnútri súdneho dvora ako JUDr. K., má tiež možnosť poznať techniku súdneho dvora. Preto uviedol tieto skutočnosti, ktoré považuje za dôležité pred súdnou radou vyzdvihnúť.“

Nikto z prítomných členov súdnej rady nemal na kandidátov otázku. Podpredsedníčka súdnej rady uviedla, že týmto sa končí verejná časť rokovania a členovia súdnej rady uskutočnia tajné hlasovanie.

Súdna rada následne hlasovaním rozhodla, že spomedzi dvoch kandidátov na funkciu sudcu navrhne počtom hlasov za 15 a jedným hlasom, ktorý sa zdržal, vláde Slovenskej republiky na obdobie od 6. októbra 2009 do 6. októbra 2015 ako kandidáta JUDr. D. Š. Sťažovateľ dostal jeden kladný hlas, sedem členov súdnej rady sa zdržalo a osem bolo proti jeho kandidatúre.

Zhodou okolností je v súčasnom období JUDr. J. K., sudcom Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (ďalej len „Súdny dvor“ alebo „SDES“) a JUDr. D. Š. je sudcom Súdu prvého stupňa ako kandidát na funkciu sudcu, teda súdu nižšieho stupňa.

Sťažovateľ namietal, že postup, ktorý zvolila súdna rada na svojom zasadnutí 9. januára 2009, *nerespektoval* ústavne požadované zásady objektivity a odbornosti, v dôsledku čoho je jeho výsledkom *svojvoľné (arbitrárne) rozhodnutie*, ktoré je v rozpore s čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy. Postup súdnej rady sa ocitol v nesúlade aj s viacerými medzinárodnými dohovormi. Arbitrárnosť rozhodnutia súdnej rady vyplýva z

toho, že nemá žiadnu oporu v objektívnom hodnotení tých podmienok (náležitostí), ktoré musí spĺňať každý kandidát na funkciu sudcu. Ich stanovenie nie je vecou voľnej úvahy súdnej rady, pretože je určené *jednotne* pre všetkých sudcov SDES v čl. 223 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva“). Bolo preto povinnosťou súdnej rady pri voľbe kandidáta za takéhoto sudcu zaoberať sa týmito podmienkami, objektívne ich zhodnotiť, a až (a výlučne) na základe takéhoto hodnotenia rozhodnúť o kandidátovi na sudcu SDES za Slovenskú republiku. Podľa názoru sťažovateľa len takéto rozhodnutie *spĺňa kritéria* riadneho, kvalifikovaného a objektívneho výberu kandidátov, pretože zohľadňuje požiadavky čl. 223 ods. 1 Zmluvy. Napadnutý postup súdnej rady možno preto hodnotiť aj ako porušenie tohto článku Zmluvy, lebo je nesporné, že rozhodnutie o slovenskom kandidátovi na funkciu sudcu, ktorému *nepredchádzalo* posúdenie predpokladov, splnenie ktorých sa požaduje v rámci všeobecnej a stabilizovanej praxe členských štátov Európskej únie, je v zjavnom protiklade s vôľou európskeho zákonodarcu, pričom na vysvetlenie takéhoto postupu súdnej rady neexistuje žiadny rozumný dôvod.

Je tomu tak preto, že z dostupných materiálov súdnej rady (text jej rozhodnutia a výňatky zo zápisnice) *vôbec nevyplýva*, že by sa v rámci svojho rokovania po skončení ústnych vystúpení kandidátov vôbec zaoberala odbornými kritériami, ktoré musí spĺňať kandidát na sudcu medzinárodného súdneho orgánu, a už vôbec nie ich objektívnym posúdením vo vzťahu ku každému z kandidátov. Potom, ako kandidáti skončili svoje ústne vystúpenia, súdna rada pristúpila okamžite k hlasovaniu. Z toho jednoznačne vyplýva, že rozhodnutiu súdnej rady z 9. januára 2009 predchádzalo „konanie“, v ktorom absentovalo akékoľvek odborné a objektívne zhodnotenie požadovaných predpokladov uchádzačov na kandidáta na funkciu sudcu medzinárodného súdneho orgánu. Z tohto dôvodu sťažovateľ v ďalšom navrhuje jeho zrušenie.

Okrem toho, z postupu súdnej rady je zjavné, že žiadnym spôsobom nechcela objektivizovať poznatky o uchádzačoch na kandidáta, lebo neurobila ani to, čo by bolo základnou povinnosťou pri sudcoch všeobecných súdov (pozri čl. 15 a nasl. zásad výberového konania), t. j. nevyžiadala si žiadne objektívne informácie zo SDES o osobe sudcu J. K., ani zo Súdu prvého stupňa o osobe sudcu D. Š. Dôkazom pre toto tvrdenie je

samotné znenie napadnutého rozhodnutia - uznesenia č. 437, v ktorom nie je nič okrem konštatovania, ktorý z dvoch uchádzačov bol zvolený za kandidáta.

Postup súdnej rady je tiež v protiklade s čl. 255 konsolidovaného znenia Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „Zmluva o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy“). Slovenská republika ratifikovala Lisabonskú zmluvu 20. mája 2008. Na jej základe sa do procesu výberu kandidátov na sudcov Európskeho súdneho dvora včlenil sedemčlenný výbor odborníkov *„na účely poskytnutia stanoviska k vhodnosti kandidátov vykonávať funkciu sudcu a generálneho advokáta“*. Vznikom tohto výboru sa sleduje posilnenie odbornosti kandidátov na sudcov SDES, a je preto namierený aj voči kandidátom, „vhodnosť“ či odbornosť ktorých nebola vo vnútroštátnom procese (z najrozličnejších dôvodov) objektívne a dostatočne posúdená. Hoci Lisabonská zmluva ešte nevstúpila do platnosti, Slovenská republika ju už ratifikovala, a tým na seba zobrala záväzok nekonať proti jej predmetu a účelu. Je zrejmé, že postup súdnej rady, v ktorom absentuje objektívne a odborné posúdenie kvalít kandidáta na funkciu sudcu, je v rozpore s požiadavkou zvýšenia odbornosti sudcov tohto súdneho orgánu.

Objektivizovaný postup súdnej rady nemôže nahradiť to, že si vyžiadala od uchádzačov podklady podľa § 27g zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnej rade“), pretože z nich nevyplýva žiaden relevantný údaj a všetky sú proti zmyslu čl. 223 ods. 1 Zmluvy (napríklad 5 rokov výkonu právnickej profesie) a nepostačujú tiež na to, aby sa zabezpečil reálny prístup uchádzača k verejnej funkcii tak, ako to určuje čl. 30 ods. 4 ústavy.

Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že postup súdnej rady pri voľbe slovenského kandidáta na funkciu sudcu sa ocitol v rozpore s čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj s platnými medzinárodnými dohovormi a prístupom, ktorý (pokiaľ ide o voľbu sudcov medzinárodných súdnych orgánov) prináša Lisabonská zmluva.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie, uznesením rozhodol o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia súdnej rady č. 437 z 9. januára 2009, ako aj o odklade vykonateľnosti na neho nadväzujúceho uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 32 zo 14. januára 2009 o schválení JUDr. D. Š. ako kandidáta na funkciu sudcu a následne, aby vydal vo veci tento nález:

„Súdna rada Slovenskej republiky svojím postupom a uznesením č. 437 z 9. januára 2009, ktorým konštatuje, že bol zvolený kandidát na funkciu sudcu Súdneho dvora Európskych spoločenstiev so sídlom v Luxemburgu, JUDr. D. Š. porušila článok 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 30 ods. 4, a čl. 141a ods. 4 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky ako aj čl. 223 (1) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

Toto uznesenie sa zrušuje a vec sa vracia na opätovné prerokovanie Súdnej rade Slovenskej republiky.

Súčasne sa zrušuje uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 32 zo 14. januára 2009, ktorým bol D. Š. schválený za kandidáta Slovenskej republiky na sudcu Súdneho dvora Európskych spoločenstiev v Luxemburgu ako rozhodnutie nadväzujúce na postup a uznesenie Súdnej rady Slovenskej republiky č. 437 z 9. januára 2009.“

Na základe výzvy ústavného súdu z 18. februára 2009 sa k sťažnosti vyjadrila súdna rada v stanovisku z 1. apríla 2009 schválenom na jej zasadnutí konanom 7. apríla 2009 uznesením č. 523. V stanovisku sa uvádza: *„K podaniu sťažovateľa predovšetkým treba uviesť, že postavenie Súdnej rady SR, jej pôsobnosť a spôsob jej rokovania vyplývajú z Ústavy Slovenskej republiky (zákona č. 460/1992 Zb. v znení neskorších zákonov, ďalej zo zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj z jej Rokovacieho poriadku prijatého a účinného dňom 15. novembra 2005. Súdna rada je ústavný orgán verejnej moci, ktorý reprezentuje nezávislosť súdnictva voči ostatným orgánom verejnej moci.*

Zo žiadneho z vyššie uvedených predpisov nevyplýva, že by rozhodnutia súdnej rady mali byť odôvodnené. Tak ako uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky, prípadne uznesenia vlády Slovenskej republiky neobsahujú odôvodnenia, nemusí ho obsahovať ani uznesenia Súdnej rady Slovenskej republiky; na prijatie jej uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov (čl. 141a ods. 5 Ústavy SR, § 6 ods. 6 zákona

č. 185/2002 Z. z., článok ods. 1, ods. 2 Rokovacieho poriadku SR). V danom prípade sa hlasovania zúčastnilo 16 členov; za kandidáta D. Š. hlasovalo 15 členov a za kandidáta J. K. 1 člen.

Takýmto spôsobom sa v Súdnej rade SR rozhodovalo aj v roku 2004, kedy Súdna rada SR uskutočnila voľby kandidátov na sudcu Európskeho súdneho dvora a sudcu Súdu prvého stupňa v Luxemburgu. Ak by sa malo dospieť k záveru, že námietka sťažovateľa je v tomto smere dôvodná, súčasne by to znamenalo aj spochybnenie predchádzajúcej voľby, ako aj všetkých doterajších uznesení vydaných Súdnu radou SR.

Zasadnutie Súdnej rady SR dňa 9. 1. 2009, na ktorom sa uskutočnila voľba kandidáta na sudcu Európskeho súdneho dvora prebehlo v súlade s platným vnútroštátnym poriadkom a medzinárodnými dohovormi. Rovnaký postup bol zachovaný aj v prípade volieb uskutočnených v roku 2004, ktorých výsledkom bolo uznesenie Súdnej rady SR č. 331 zo 16. februára 2004, ktorým súdna rada navrhla vláde SR kandidáta J. K. za sudcu Európskeho súdneho dvora a D. Š. za sudcu Súdu prvého stupňa.

Námietky sťažovateľa smerujúce k arbitrárnosti uznesenia č. 437 z 9. 1. 2009 nie sú opodstatnené. Obaja kandidáti sú osobnosti v odbornej právnickej verejnosti uznávané, teda známe aj členom Súdnej rady Slovenskej republiky. Obaja kandidáti, bez akýchkoľvek pochybností sú osoby, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a splňajú potrebné kvalifikačné predpoklady požadované v Slovenskej republike na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií, tak ako to upravuje čl. 223 (1) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Členovia súdnej rady mali okrem podkladov vyžiadaných od uchádzačov podľa § 27g zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky k dispozícii aj celý spisový materiál z volieb kandidátov na sudcov Európskeho súdneho dvora a Súdu prvého stupňa konaných v roku 2004. Keďže J. K. a D. Š. boli kandidátmi aj vo voľbách konaných v roku 2004, súdna rada sa oboznámila aj s podkladmi, na základe ktorých boli práve títo dvaja kandidáti Súdnu radou SR navrhnutí vláde SR v roku 2004. Zo žiadneho predpisu, a to ani medzinárodných zmlúv nevyplýva povinnosť vyžiadať si podklady od konkrétne určeného subjektu, teda ani európskych súdnych organizácií ako to sťažovateľ argumentuje. Rovnako žiadnym predpisom nie je upravená doba, počas ktorej má trvať neverejnú zasadnutie súdnej rady nasledujúce po vypočutí kandidátov.

Keďže nemožno súhlasiť so závermi sťažovateľa uvedenými v ústavnej sťažnosti, navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky tejto sťažnosti nevyhovel.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

Podľa čl. 223 ods. 1 Zmluvy sudcovia a generálni advokáti Súdneho dvora sa vyberajú z osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a ktoré spĺňajú potrebné kvalifikačné predpoklady požadované v ich krajinách na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií alebo sú uznávanými odborníkmi v oblasti práva, sú vymenúvaní na základe vzájomnej dohody vlád členských štátov na obdobie šiestich rokov.

Podľa čl. 224 ods. 2 Zmluvy členovia Súdu prvého stupňa sa vyberajú spomedzi osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a ktoré spĺňajú predpoklady požadované na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií. Sú vymenúvaní na základe vzájomnej dohody vlád členských štátov na obdobie šiestich rokov. Členovia súdu sú čiastočne obmeňovaní každé tri roky. Členovia súdu, ktorým uplynulo funkčné obdobie, môžu byť vymenovaní znova.

Podľa čl. 255 ods. 1 Zmluvy o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy zriadi sa výbor na účely stanoviska k vhodnosti kandidátov vykonávať funkciu sudcu a generálneho advokáta na Súdnom dvore a Všeobecnom súde predtým, ako vlády členských štátov vykonajú vymenovania uvedené v čl. 253 a čl. 254.

Podľa čl. 255 ods. 2 Zmluvy o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy výbor sa skladá zo siedmich osôb vybraných spomedzi bývalých členov Súdneho dvora a Všeobecného súdu, členov aj vyšších vnútroštátnych súdnych orgánov a uznávaných odborníkov v oblasti práva, pričom jedného navrhne Európsky parlament. Rada prijme upravujúce pravidlá činnosti výboru a rozhodnutie, ktorým sa vymenúvajú jeho členovia. Uznáva sa na základe iniciatívy Súdneho dvora.

Podľa čl. 253 ods. 1 Zmluvy o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy sudcovia a generálni advokáti Súdneho dvora sa vyberajú z osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a

ktoré spĺňajú potrebné kvalifikačné predpoklady požadované v ich krajinách na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií alebo sú uznávanými odborníkmi v oblasti práva, sú vymenúvaní na základe vzájomnej dohody vlád členských štátov po porade s výborom uvedeným v čl. 255 na obdobie šiestich rokov.

Podľa čl. 18 písm. b) Viedenského dohovoru o zmluvnom práve [uverejnenom v Zbierke zákonov ako oznámenie ministra zahraničných vecí č. 15/1988 Zb. (ďalej len „Viedenský dohovor“)] štát je povinný zdržať sa konania, ktoré by mohlo mať predmet a účel zmluvy ak... v dobe, ktorá predchádza nadobudnutiu platnosti zmluvy, vyjadril svoj súhlas s tým, že bude viazaný zmluvou, a to za podmienky, že nadobudnutie platnosti zmluvy nie je neprimerane oddaľované.

Podľa čl. 141a ods. 4 písm. d) ústavy do pôsobnosti súdnej rady patrí... predkladať vláde Slovenskej republiky návrhy kandidátov na sudcov, ktorí by mali pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch...

Podľa § 27g zákona o súdnej rade:

Návrh na voľbu kandidáta na sudcu, ktorý by mal pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch, môže súdnej rade podať

- a) člen súdnej rady,
- b) minister spravodlivosti Slovenskej republiky,
- c) stavovská organizácia sudcov,
- d) iná stavovská právnická organizácia (ods. 1).

Za kandidáta na sudcu, ktorý by mal pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch, možno navrhnúť občana, ktorý

a) získal právnické vzdelanie absolvovaním magisterského štúdia na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo má uznaný alebo nostrifikovaný doklad o získaní právnického vzdelania absolvovaním štúdia rovnakej úrovne na vysokej škole v zahraničí,

b) je bezúhonný, preukázateľne je významnou osobnosťou v odbore práva a jeho morálne vlastnosti dávajú záruku, že funkciu sudcu bude riadne vykonávať,

c) má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,

d) má plnú spôsobilosť na právne úkony a je zdravotne spôsobilý na výkon funkcie sudcu,

e) zložil odbornú justičnú skúšku, prokurátorskú skúšku, advokátsku skúšku alebo skúšku komerčného právnika a aspoň päť rokov vykonával právnickú prax (ods. 2).

Návrh na kandidáta na sudcu, ktorý by mal pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodnom súdnom orgáne, sa podáva súdnej rade. Návrh obsahuje

a) meno, priezvisko, akademický titul kandidáta, dátum narodenia, profesionálny životopis kandidáta preukazujúci splnenie podmienok podľa odseku 2, dátum a podpis navrhovateľa,

b) doklad o tom, že kandidát zložil odbornú justičnú skúšku, advokátsku skúšku, prokurátorskú skúšku alebo odbornú skúšku komerčného právnika a že aspoň päť rokov vykonával právnickú prax,

c) písomný súhlas kandidáta s kandidatúrou,

d) v prípade návrhu podľa odseku 1 písm. c) a d) aj doklad o prerokovaní návrhu v príslušných orgánoch.

Na návrhy, ktoré nemajú všetky náležitosti ustanovené týmto zákonom, sa neprihliada (ods. 3).

Pri voľbe kandidáta na sudcu, ktorý by mal pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodnom súdnom orgáne, sa primerane použijú ustanovenia § 6 ods. 7, § 27a ods. 3 a § 27b až 27e (ods. 4).

Pri návrhoch podľa odsekov 1 a 2 môže súdna rada kandidátov vypočuť, a to pred svojím rozhodnutím. Návrh je schválený, ak zaň v tajnom hlasovaní hlasovala nadpolovičná väčšina všetkých členov súdnej rady. Na opakované a nové hlasovanie o návrhoch sa primerane použijú ustanovenia § 27c ods. 3 a § 27d (ods. 5).

Podľa § 6 ods. 7 zákona o súdnej rade člen súdnej rady, ktorý je kandidátom vo voľbe, nemá právo hlasovať na tejto voľbe, ak sa o zvolenie do tej istej funkcie uchádza aspoň jeden ďalší kandidát, ktorý nie je členom súdnej rady.

Podľa § 27a ods. 3 zákona o súdnej rade deň a čas konania volieb vyhlasuje predseda súdnej rady najneskôr 45 dní pred ich konaním. Predseda súdnej rady oznámi všetkým navrhovateľom vyhlásenie volieb s výzvou na predloženie kandidátov... v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako 15 dní odo dňa doručenia oznámenia o vyhlásení volieb.

Podľa § 27b zákona o súdnej rade kandidáti... majú právo zúčastniť sa na zasadnutí súdnej rady, na ktorom sa konajú voľby... Predseda súdnej rady zabezpečí doručenie pozvánky kandidátom na zasadnutie súdnej rady najneskôr sedem dní pred dňom konania volieb (ods. 1).

Súdna rada vytvorí pre všetkých kandidátov... rovnaké podmienky na prezentáciu svojej osoby a svojej predstavy o pôsobení vo funkcii... (ods. 2).

Podľa § 27c zákona o súdnej rade o priebehu a výsledkoch volieb sa vyhotoví zápisnica, v ktorej sa uvedie najmä

- a) celkový počet členov súdnej rady, ktorí mali právo voliť,
- b) počet hlasov členov súdnej rady odovzdaných pre jednotlivých kandidátov,
- c) poradie kandidátov podľa počtu získaných hlasov členov súdnej rady (ods. 1).

Výsledky volieb sa vyhlasujú na zasadnutí súdnej rady, na ktorom sa voľba... vykonala (ods. 2).

Ak žiadny z kandidátov... nezíska nadpolovičnú väčšinu hlasov všetkých členov súdnej rady a na voľbe sa zúčastnili viac ako dvaja kandidáti, vykoná sa na tom istom zasadnutí súdnej rady opakovaná voľba. Na opakovanej voľbe sa zúčastnia kandidáti, ktorí vo voľbe získali najväčší počet hlasov a druhý najväčší počet hlasov (ods. 3).

Sťažovateľ namietal, že postup súdnej rady pri voľbe kandidáta za Slovenskú republiku na funkciu sudcu uskutočnenej 9. januára 2009 bol v rozpore s čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj s platnými medzinárodnými dohovormi [Zmluvou s čl. 18 písm. b) Viedenského dohovoru v spojení s čl. 255 ods. 2 Zmluvy o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy], pretože *nerespektoval* ústavne požadované zásady objektivity a odbornosti, v dôsledku čoho je jeho výsledkom *svojvoľné (arbitrárne) rozhodnutie*.

Arbitrárnosť rozhodnutia súdnej rady vyplýva z toho, že nemá žiadnu oporu v objektívnom hodnotení tých podmienok (náležitostí), ktoré musí spĺňať každý kandidát na funkciu sudcu v zmysle čl. 223 ods. 1 Zmluvy. Ich stanovenie nie je vecou voľnej úvahy súdnej rady. Bolo preto povinnosťou súdnej rady pri voľbe kandidáta za takéhoto sudcu zaoberať sa týmito podmienkami, objektívne ich zhodnotiť a až (a výlučne) na základe takéhoto hodnotenia rozhodnúť.

Z dostupných materiálov súdnej rady (z textu jej rozhodnutia a zo zápisnice) vôbec nevyplýva, že by sa v rámci svojho rokovania po skončení ústnych vystúpení kandidátov vôbec zaoberala odbornými kritériami, ktoré musí spĺňať kandidát na sudcu medzinárodného súdneho orgánu, a už vôbec nie ich objektívnym posúdením vo vzťahu ku každému z kandidátov. Dôkazom pre toto tvrdenie je samotné znenie napadnutého rozhodnutia - uznesenia č. 437, v ktorom nie je nič okrem konštatovania, ktorý z dvoch uchádzačov bol zvolený za kandidáta.

Postup súdnej rady podľa sťažovateľa je tiež v protiklade s účelom a zmyslom čl. 255 Zmluvy o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy, ktorý sleduje posilnenie odbornosti kandidátov na sudcov SDES, čo je porušením čl. 18 písm. b) Viedenského dohovoru.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu, ako na to správne poukazuje aj sťažovateľ, vyplýva, že pod pôsobnosť čl. 30 ods. 4 ústavy zaručujúceho základné právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok spadajú aj verejné funkcie sudcov všeobecných súdov (I. ÚS 62/06) vrátane funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 5/03), ako aj funkcie sudcov medzinárodných súdnych organizácií, na ktoré sú kandidáti menovaní (volení) za Slovenskú republiku (IV. ÚS 23/04).

Z judikatúry ústavného súdu však taktiež vyplýva, že súdna rada ako ústavný orgán verejnej moci zabezpečujúci predovšetkým nezávislé postavenie súdnej moci vo vzťahu k iným orgánom štátu rozhoduje v rámci výkonu svojej pôsobnosti vrátane pôsobnosti podľa čl. 141a ods. 4 písm. d) ústavy uznesením, na prijatie ktorého je podľa čl. 141a ods. 5

ústavy potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov. Podľa § 6 ods. 8 písm. e) zákona o súdnej rade hlasovanie súdnej rady je verejné; to neplatí, ak súdna rada rozhoduje o návrhu na... voľbu kandidáta na sudcu, ktorý by mal pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodnom súdnom orgáne.

Uznesenie súdnej rady ako výsledok hlasovania ústavného orgánu verejnej moci je právnou skutočnosťou verejného práva vo forme rozhodnutia adresovaného príslušnému ústavnému orgánu, v danom prípade vláde Slovenskej republiky. Nejde o individuálny právny akt, ktorého povaha by bola obdobná povaha správneho aktu alebo súdneho aktu (t. j. výsledku činnosti príslušného správneho prípadne súdneho orgánu, ktorým sa zakladajú, menia alebo rušia, prípadne autoritatívne zisťujú oprávnenia a povinnosti subjektov správneho alebo súdneho konania). V danom prípade ide o osobitný druh konania.

Výsledok hlasovania týkajúci sa kreovania verejných, resp. ústavných činiteľov, ako aj voľby kandidátov na funkcie sudcov, ktorí by mali pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch, sa neodôvodňuje, pričom za hlasovanie nemožno brať hlasujúceho na zodpovednosť. Ústavná a zákonná úprava nepripúšťa v predmetných súvislostiach ani možnosť odvolania proti rozhodnutiu (mutatis mutandis III. ÚS 79/04).

Uvedené skutočnosti vylučujú, aby ústavný súd konštatoval arbitrárnosť rozhodnutia súdnej rady (sťažovateľom napadnutého uznesenia č. 437 z 9. januára 2009) z dôvodu absencie odôvodnenia výsledku tajnej voľby vykonanej súdnou radou ako kolektívnym orgánom.

Z uvedených skutočností však na druhej strane nemožno vyvodit' záver, že by postup a rozhodnutie súdnej rady v súvislosti s voľbou kandidátov na funkcie sudcov, ktorí by mali pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch, nebolo limitované ústavnou a zákonnou úpravou, prípadne, že by súdna rada disponovala v uvedených prípadoch neobmedzenou voľnou úvahou bez povinnosti rešpektovať relevantné právne kritériá týkajúce sa dotknutých sudcovských funkcií v medzinárodných súdnych orgánoch,

ako aj samotného procesného postupu súdnej rady v procese navrhovania a voľby kandidátov na tieto funkcie.

V právnom štáte je nevyhnutné, aby každý orgán verejnej moci vrátane súdnej rady postupoval pri výkone svojej právomoci tak, že zabezpečí objektivitu svojho postupu smerujúceho k ochrane alebo uplatňovaniu základného práva alebo základnej slobody, ako aj objektivitu samotného rozhodovania o ochrane a uplatňovaní základného práva alebo základnej slobody, a to bez ohľadu na to, či tento postup prebieha v právne formalizovanom rámci alebo iba v rámci faktickej činnosti príslušného orgánu. Uplatňovanie a ochrana každého základného práva alebo slobody musí byť v činnosti každého orgánu verejnej moci zabezpečená reálne a musí prebiehať na nediskriminačnom základe. Táto požiadavka sa dotýka každého úkonu orgánu verejnej moci, ktorý priamo alebo aspoň sprostredkovane súvisí s ochranou alebo uplatňovaním základného práva alebo slobody (mutatis mutandis II. ÚS 5/03).

Súdna rada mala preto povinnosť uplatniť kritériá a požiadavky vyplývajúce z ustanovenia čl. 30 ods. 4 ústavy a čl. 223 ods. 1 Zmluvy aj pri sťažovateľom napadnutej voľbe kandidáta za Slovenskú republiku na funkciu sudcu a v tomto kontexte ústavne súladným spôsobom aplikovať príslušnú právnu úpravu.

Z obsahu sťažnosti, z obsahu zápisnice súdnej rady z 9. januára 2009 ani z jej uznesenia č. 437 z toho istého dňa, týkajúcich sa voľby kandidáta na funkciu sudcu, nevyplýva žiadna skutočnosť, ktorá by zakladala dôvod, aby ústavný súd v rámci konania o veci samej preskúmaval postup súdnej rady v tejto veci, pokiaľ ide o rešpektovanie citovanej právnej úpravy, predovšetkým z hľadiska vytvorenia rovnakých podmienok pre jednotlivých kandidátov uchádzať sa o funkciu sudcu vrátane možnosti byť vypočutý súdnou radou, a tým osobne vplývať na jej členov v prospech jeho voľby.

Sťažovateľ nenamietal, že by postup súdnej rady vo fáze navrhovania kandidátov až po ich vypočutie súdnou radou založil nerovnosť v prístupe k verejnej funkcii. Ťažisko jeho argumentácie sa sústredilo na tvrdenú absenciu objektívneho hodnotenia relevantných

podmienok, ktoré musí spĺňať kandidát na funkciu sudcu v zmysle čl. 223 ods. 1 Zmluvy. Podľa sťažovateľa je otázne, či sa súdna rada vôbec zaoberala odbornými kritériami, ktoré musí spĺňať kandidát na sudcu medzinárodného súdneho orgánu, a či ich 9. januára 2009 objektívne posúdila vo vzťahu ku každému z uchádzačov. Okrem argumentu o absencii odôvodnenia uznesenia č. 437 z 9. januára 2009, ktorý ústavný súd z dôvodov už uvedených nepovažuje za opodstatnený a dostatočný, opiera sťažovateľ svoje závery o skutočnosť, že súdna rada si nevyžiadala žiadne informácie zo Súdneho dvora o osobe sudcu J. K. ani zo Súdu prvého stupňa o osobe sudcu D. Š.

Súdna rada vo vzťahu k tejto argumentácii uviedla, že disponovala poznatkami o osobách uchádzačov, pretože posudzovaním ich odborných kvalít sa zaoberala už v roku 2004 v súvislosti s predchádzajúcou voľbou kandidátov na funkcie zastávané nimi v súčasnosti na Súdnom dvore a na Súde prvého stupňa. Pri voľbe konanej 9. januára 2009 disponovala okrem podkladov vyžiadaných od uchádzačov podľa § 27g zákona o súdnej rade aj podkladmi získanými v súvislosti s voľbou zo 16. februára 2004, na základe ktorej bol sťažovateľ navrhnutý vláde Slovenskej republiky za kandidáta na post sudcu Súdneho dvora a JUDr. D. Š. za kandidáta na post sudcu Súdu prvého stupňa. Podľa názoru súdnej rady: *„Obaja kandidáti, bez akýchkoľvek pochybností sú osoby, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a spĺňajú potrebné kvalifikačné predpoklady požadované v Slovenskej republike na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií, tak ako to upravuje čl. 223 (1) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.“*

Citovaný záver súdnej rady považuje ústavný súd za objektívny a správny. Pokiaľ ide o osobu JUDr. D. Š., považuje ústavný súd za dostatočné poukázať na skutočnosť, že ide o kariérneho sudcu s dlhoročnou praxou, ktorý vykonával sudcovskú funkciu prakticky na všetkých stupňoch súdov v Slovenskej republike. Od 9. novembra 1993 do 31. októbra 1999 bol členom Európskej komisie pre ľudské práva. Od 22. januára 2000 do 30. apríla 2004 vykonával funkciu sudcu ústavného súdu a od mája 2004 vykonáva funkciu sudcu Súdu prvého stupňa v Luxemburgu.

JUDr. J. K. je univerzitným profesorom a významnou osobnosťou v oblasti medzinárodného práva. V tomto smere považuje ústavný súd za dostatočné poukázať na jeho pôsobenie v Benátskej komisii pre demokraciu prostredníctvom práva, vo Viedenskom centre pre predchádzanie medzinárodným konfliktom, či v Stálom arbitrážnom súde v Haagu. Od 21. januára 1993 do 30. apríla 2004 vykonával funkciu ústavného sudcu a od mája 2004 pôsobí ako sudca SDES.

V daných súvislostiach považuje ústavný súd za významné, že ustanovenia čl. 223 ods. 1 a čl. 224 ods. 2 Zmluvy vymedzujú kritériá kladené na funkciu sudcu a funkciu sudcu Súdu prvého stupňa obdobným, resp. porovnateľným spôsobom, v zmysle požiadavky, aby išlo o osoby poskytujúce záruku úplnej nestrannosti a spĺňajúce predpoklady na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií.

V oboch prípadoch je podmienkou vymenovania do funkcie sudcu vzájomná dohoda vlád všetkých štátov Európskej únie a Európskych spoločenstiev o akceptácii navrhovaného kandidáta.

Pokiaľ teda súdna rada volila 9. januára 2009 kandidáta na funkciu sudcu spomedzi uvedených dvoch osobností, konala tak v situácii, keď na základe ich predchádzajúcej voľby v roku 2004 bola ich kandidatúra vládami členských štátov Európskej únie a Európskych spoločenstiev akceptovaná na základe porovnateľných kritérií vyplývajúcich z čl. 223 ods. 1 a čl. 224 ods. 2 Zmluvy.

Za daných okolností skutočnosť, že si súdna rada nežiadala hodnotenia uvedených uchádzačov (čo jej relevantná právna úprava neukladá, pričom súdna rada disponovala aj údajmi o uchádzačoch získanými v súvislosti s predchádzajúcou voľbou z roku 2004), ani neviedla obsiahlu diskusiu o kvalitách uvedených osobností pred samotným aktom tajnej voľby, nemožno považovať za prejav arbitrárnosti postupu súdnej rady.

Vysoké odborné kvality a relatívna vyrovnanosť oboch uchádzačov vylučujú podľa názoru ústavného súdu záver, že by súdna rada pri svojom rozhodovaní prekročila medze

dovolenej úvahy, ktorú jej právna úprava pre účely voľby kandidáta na funkciu sudcu poskytuje, čo vylučuje záver o jej svojvoľnom postupe alebo rozhodnutí, t. j. o porušení sťažovateľom označených ustanovení ústavy a relevantných medzinárodných zmlúv.

Z rovnakých dôvodov nemožno postup a rozhodnutie súdnej rady týkajúce sa predmetnej veci považovať za rozporné s účelom čl. 255 Zmluvy o EÚ v znení Lisabonskej zmluvy, ak navyše sťažovateľom napádané právne skutočnosti (označené ako zásah do jeho základných práv) žiadnym spôsobom nevylučujú oprávnenie vlád členských štátov Európskej únie a Európskych spoločenstiev posúdiť odborné kvality kandidáta navrhnutého vládou Slovenskej republiky na post sudcu SDES.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu uvedeného vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, v dôsledku čoho sa už nezaoberal ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnosti (návrhmi na odklad vykonateľnosti uznesení súdnej rady a vlády v posudzovanej veci), pretože rozhodovanie o týchto návrhoch stratilo opodstatnenie.

K tomuto rozhodnutiu sa pripája súhlasný názor sudcu Ľubomíra Dobríka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2009